

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев1 40/2021
25.08.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез, Весне Станковић, Бранислава Босиљковића и Катарине Манојловић Андрић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драгица Бркић, адвокат из ..., против туженог „НИС“ АД Нови Сад, са седиштем у Новом Саду, ради исплате, у поступку поновног одучивања о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2990/16 од 17.10.2016. године, у седници већа одржаној дана 25.08.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2990/16 од 17.10.2016. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧАВАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2990/16 од 17.10.2016. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 595/2014 од 08.06.2016. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени „НИС“ АД Нови Сад да тужиоцу АА из ... на име мање исплаћене зараде за период од 25.04.2011. године до 30.09.2012. године исплати:

- за април 2011. године износ од 1.208,03 динара са законском затезном каматом почев од 10.05.2011. године па до исплате;
- за мај 2011. године износ од 9.552,98 динара са законском затезном каматом почев од 10.06.2011. године па до исплате;
- за јун 2011. године износ од 6.140,84 динара са законском затезном каматом почев од 10.07.2011. године па до исплате;
- за јул 2011. године износ од 1.629,23 динара са законском затезном каматом почев од 10.08.2011. године па до исплате;
- за август 2011. године износ од 3.533,05 динара са законском затезном каматом почев од 10.09.2011. године па до исплате;
- за октобар 2011. године износ од 5.116,35 динара са законском затезном каматом почев од 10.11.2011. године па до исплате;
- за новембар 2011. године износ од 5.469,65 динара са законском затезном каматом почев од 10.12.2011. године па до исплате;
- за децембар 2011. године износ од 5.494,73 динара са законском затезном каматом почев од 10.01.2012. године па до исплате;

-2-

- за јануар 2012. године износ од 5.134,83 динара са законском затезном каматом почев од 10.02.2012. године па до исплате;
- за фебруар 2012. године износ од 10.333,92 динара са законском затезном каматом почев од 10.03.2012. године па до исплате;
- за март 2012. године износ од 5.543,43 динара са законском затезном каматом почев од 10.04.2012. године па до исплате;
- за април 2012. године износ од 3.046,66 динара са законском затезном каматом почев од 10.05.2012. године па до исплате;
- за мај 2012. године износ од 3.032,49 динара са законском затезном каматом почев од 10.06.2012. године па до исплате;
- за јун 2012. године износ од 5.981,35 динара са законском затезном каматом почев од 10.07.2012. године па до исплате;
- за јул 2012. године износ од 5.823,44 динара са законском затезном каматом почев од 10.08.2012. године па до исплате;
- за август 2012. године износ од 5.235,48 динара са законском затезном каматом почев од 10.09.2012. године па до исплате;
- за септембар 2012. године износ од 4.379,20 динара са законском затезном каматом почев од 10.10.2012. године па до исплате;

све у року од 8 дана по пријему писменог отправака пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу, на име трошкова целокупног поступка, исплати износ од 162.990,00 динара, са законском затезном каматом од доношења ревизијске пресуде 25.08.2022. године до исплате, у року од 8 дана од дана пријема отправака пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 595/2014 од 08.06.2016. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да тужиоцу за период од 25.04.2011. године па до 30.09.2012. године исплати на име мање исплаћене зараде износе таксативно наведене у том ставу са припадајућом законском затезном каматом. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом надокнади парничне трошкове у укупном износу од 8.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2990/16 од 17.10.2016. године, жалба тужиоца је одбијена и потврђена пресуда Основног суда у Новом Саду П1 595/2014 од 08.06.2016. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио ревизију из разлога прописаних одредбом члана 404. Закона о парничном поступку.

С обзиром на различиту судску праксу у истој правној ситуацији, Врховни касациони суд је закључио да су у конкретном случају испуњени услови из члана 404. ЗПП („Сл. гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20) за одлучивање о ревизији тужиоца као изузетно дозвољеној, а ради уједначавања судске праксе.

-3-

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је био запослен код туженог на основу уговора о раду, закљученог 01.06.2006. године, на радном месту —... . На основу Споразума од 26.09.2012. године тужиоцу је престао радни однос, закључно са 30.09.2012. године. На основу аката о сарадњи у области нафтне и гасне привреде, између осталог, Протоколом о куповини акција Компаније "НИС" а.д. Нови Сад, закључен је Социјални програм 17.06.2008. године између Владе Републике Србије, туженог, репрезентативних синдиката туженог, гранског и републичког, који у одредби члана 9. прописује да се тужени, као послодавац, обавезује да изврши једнократно и трајно повећање зараде запослених у висини од 15% у односу на месец који је претходно преузимању "НИС" а.д., уз обавезу да тако увећане зараде убудуће усклађује са индексом трошкова живота, реалним растом у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвених производа, у периоду важења социјалног програма (од 17.06.2008. године до 31.12.2012. године). Поступак приватизације и преузимања туженог окончан је 11.02.2009. године. Одлуком генералног директора туженог од 30.04.2009. године свим запосленима код туженог, осим менаџерима I и II групе, исплаћен је једнократни додатак на зараду за април 2009. године у висини од 15% вредности основне зараде, утврђене чланом 42. Колективног уговора туженог. Након априла 2009.године тужени није вршио увећање зараде за коефицијент 1 (најједноставнији рад) за 15%. Имајући у виду појединачно обрачунате износе зараде за тужиоца са свим елементима који утичу на зараду, као и увећање од 15%, у спорном периоду тужиоцу је исплаћен нето износ зараде који је нижи од припадајућег и то за април 2011. године износ од 1.208,03 динара, за мај 2011. године износ од 9.552,98 динара, за јун 2011. године износ од 6.140,84 динара, за јул 2011. године износ од 1.629,23 динара, за август 2011. године износ од 3.533,05 динара, за октобар 2011. године износ од 5.116,35 динара, за новембар 2011. године износ од 5.469,65 динара, за децембар 2011. године износ од 5.494,73 динара, за јануар 2012. године износ од 5.134,83 динара, за фебруар 2012. године износ од 10.333,92 динара, за март 2012. године износ од 5.543,43 динара, за април 2012.године износ од 3.046,66 динара, за мај 2012. године износ од 3.032,49 динара, за јун 2012. године износ од 5.981,35 динара, за јул 2012. године износ од 5.823,44 динара, за август 2012. године износ од 5.235,48 динара и за септембар 2012. године износ од 4.379,20 динара, све са законском затезном каматом за сваки месечни износ посебно, почев од последњег дана у наредном месецу за претходни месец, до исплате.

На основу овако утврђено чињеничног стања нижестепени судови су закључили да је потраживање тужиоца неосновано, јер социјални програм нема значај општег акта који се непосредно примењује пошто се њиме не уређују права, обавезе и одговорност запослених, већ представља акт пословне политике којим се утврђује систем мера и активности на обезбеђењу права запослених за чијим је радом престала потреба и друге активности.

У овој правној ствари, одлучујући о ревизији против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2990/16 од 17.10.2016. године, Врховни касациони суд је донео

пресуду Рев2 2905/2016 од 03.11.2017. године којом је прихватио одлучивање о посебној ревизији тужиоца и преиначио нижестепене пресуде тако што је усвојио тужбени захтев као у изреци те пресуде и обавезао туженог да тужиоцу накнади трошкове поступка.

Против одлуке Врховног касационог суда изјављена је уставна жалба, па је Уставни суд одлуком Уж 7125/2021 (Уж 6973/2018) од 29.07.2021. године утврдио да је пресудом Врховног касационог суда Рев2 2905/16 од 03.11.2017. године повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење, зајемчено чланом 32. став 1. Устава Републике Србије, те је наведена пресуда Врховног касационог суда поништена и одређено да исти суд донесе нову одлуку о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2990/16 од 17.10.2016. године.

Поступајући у извршењу одлуке Уставног суда, Врховни касациони суд је поново размотрио све ревизијске разлоге и утврдио да се ревизијом основано указује да су нижестепене пресуде засноване на погрешној примени материјалног права.

Сагласно неспорној чињеници, Социјални програм за НИС АД Нови Сад је закључен на основу Споразума између Владе РС и Владе Руске Федерације о сарадњи у области нафтне и гасне привреде, Протокола о основним условима куповине од стране ОАО Гаспром Њефт акција Компаније нафтне индустрије Србија АД Нови Сад, који чине 51% оснивачког капитала, као и Колективног уговора за НИС АД Нови Сад. Потписници акта су у име Владе Републике Србије - Министарство енергетике РС; у име Друштва за истраживање, производњу, прераду, дистрибуцију и промет нафте и нафтних деривата, истраживања и производње природног гаса „Нафтна индустрија Србије“ АД Нови Сад – председник Управног одбора и генерални директор; репрезентативни синдикати код послодавца и то: Јединствена синдикална организација НИС АД Нови Сад; Јединствена синдикална организација НИС – Нафтагас Нови Сад; репрезентативни синдикати на нивоу РС и гране; Самостални синдикат радника енергетике и петрохемије Србије и Синдикат хемије, неметала, енергетике и рударства – УГС независност.

Социјалним програмом и наведеним актима су уређена права, обавезе и одговорности запослених и послодавца. Ове акте су потписали сви овлашћени представници учесника у њиховом доношењу. На тај начин конституисана је и обавеза послодавца прописана одредбом члана 9. Социјалног програма, која има непосредно правно дејство према свим запосленима. С тога и предметни Социјални програм, у конкретном случају, сагласно обавезама и правима која се њиме конституишу има правну природу уговора у корист трећих лица. Из тог разлога и тужилац, као запослено лице код туженог – послодавца, има непосредно право да захтева испуњење послодавчеве обавезе која је конституисана у корист свих запослених по основу предметног социјалног програма. Јер, такво право тужиоца је утемељено у одредби члана 149. став 1. Закона о облигационим односима.

Правна валидност оваквог става Врховног касационог суда се потврђује и радњама туженог предузетим у циљу испуњења његове обавезе устављене чланом 9. Социјалног програма. Том одредбом је прописано повећање зараде запослених једнократно и трајно. У складу са таквом обавезом тужени је делимично и поступио. Он је за први месец пословања по потписивању социјалног програма наведену обавезу

у целости испунио. Из тог разлога, основан је и захтев тужиоца за исплату неизмирене разлике у плати за преостали период важења Социјалног програма до 31.12.2012. године. Зато је у том делу тужбени захтев основан. Зато су преиначене нижестепене пресуде и тужиоцу досуђен утужени износ разлике у заради до 30.09.2012. године.

Ово је одлучено из разлога што је Врховни касациони суд поступајући у складу са одлуком Уставног суда прихватио становиште да социјални програм нема карактер општег акта. Међутим, упркос тој чињеници, Врховни касациони суд је оценио да социјални програм има правну природу уговора у корист трећег лица. Из тог разлога тужилац је овлашћен да по основу закљученог социјалног програма непосредно захтева и оствари сва права која су му њиме призната. У том контексту цењена је и чињеница да је тужени као уговорна страна неспорно прихватио обавезу из социјалног програма. То се потврђује његовим понашењем исказаним у делимичном испуњењу обавезе која му је по том основу конституисана. Зато нема сумње да је тужилац свестан преузете обавезе по социјалном програму предузео и непосредну радњу извршења права установљеног у корист свих запослених тако што је извршио исплату уговореног износа зараде свим запосленима за период од једног месеца у односу на почетак примене социјалног програма.

Следом реченог, а на темељу одредбе члана 277. став 1. ЗОО тужилац има право и на исплату законске затезне камате на досуђене месечне износе почев од њихове доспелости до коначне исплате.

Одлука о трошковима је донета на основу члана 153, 154. и 165. ЗПП, па су тужиоцу признати трошкови на име састава тужбе у износу од 6.000,00 динара, два образложена поднеска у износу од 12.000,00 динара, за заступање на три одржана рочишта у износу од 22.500,00 динара, за заступање на три одложена рочишта у износу од 13.500,00 динара, на име трошкова превоза сопственим возилом на релацији ... –... – ... за шест долазака у износу од 2.822,00 динара, за одсуство из канцеларије по три сата за шест долазака у износу од 27.000,00 динара, трошкови вештачења у износу од 8.000,00 динара, за састав жалбе у износу од 12.000,00 динара и ревизије у износу од 18.000,00 динара, таксе на тужбу у износу од 3.940,00 динара, првостепену пресуду, жалбу и другостепену пресуду у износима од по 5.318,00 динара, ревизију и ревизијску одлуку у износима од по 10.637,00 динара, што укупно износи 162.990,00 динара.

Са изнетих разлога, на основу одредбе члана 414. и 416. ЗПП одлучено као у изреци.

**Председник већа-судија
Марина Милановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић